

De heer H.M. de Jonge,
Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Betreft: Internetconsultatie BIG II

Mr. drs. B.J. Bruins,
Minister voor Medische Zorg en Sport

Utrecht, 9 februari 2018.

Geachte heren,

Graag maak ik gebruik van de mogelijkheid te reageren op de Internetconsultatie BIG II, met betrekking tot opname van de Orthopedagoog-Generalist als basisberoep.

Helaas is met voorliggend wetsvoorstel voor de zorg voor 18+ niet gekozen voor een wettelijke verankering van de gelijkwaardigheid van de postmaster-registraties, zoals die voor het jeugddomein is gerealiseerd in de Jeugdwet : Daarbij is zowel de postmaster SKJ registratie Kinder- en Jeugdpsycholoog of Postmaster-Orthopedagoog als de BIG/Gezondheidszorgpsycholoog met jeugdexpertise erkend voor het jeugddomein. Op deze wijze worden zowel BIG als SKJ register erkend als nevensgeschikte kwaliteitsregisters, wat zowel qua wet- en regelgeving als voor cliënten en dagelijkse praktijk relatief 'eenvoudig' en helder is.

Voor de volwassenenzorg (18+) is er nu voor gekozen BIG-registratie leidend te maken. Om continuïteit van zorg voor 18+ te garanderen, en ontwikkelingspsychologische expertise ook voor (jong) volwassenen boven de 18 beschikbaar te houden, is opname van ZOWEL de beroepen Orthopedagoog-Generalist ALS de Kinder- en Jeugdpsycholoog¹ dan ook nu noodzakelijk. Het huidige wetsvoorstel betreft echter alleen opname van de Orthopedagoog-Generalist als basisberoep, en niet de Kinder- en Jeugdpsycholoog. Eenzijdige opname van de Orthopedagoog-Generalist (OG) is in mijn ogen onacceptabel.

Allereerst en vooral verwijs ik daarbij graag naar de bij het wetsvoorstel gevoegde *Memorie van Toelichting*.

Hierin staan op blz. 21 en 22 de inhoudelijke eisen voor opname van een nieuw beroep in de wet BIG geformuleerd:

Een daarvan luidt: **“Regulering behoeft een breed draagvlak in het betreffende werkveld en mag geen negatieve gevolgen hebben voor aanpalende beroepen.”**

De regulering van het beroep OG binnen de wet BIG, zonder gelijktijdige opname van de Kinder- & Jeugdpsycholoog, brengt het aanpalende beroep Kinder- en Jeugdpsycholoog ernstig schade toe. Nu al kiezen ook in het jeugddomein gemeenten soms voor een BIG-geregistreerde professional, om problemen rondom de overgang naar 18+ te voorkomen – daarbij voorbijgaand aan het criterium van 'best passende zorg' of aantoonbare competentie van de betreffende hulpverlener.

Opname van de OG in BIG leidt er dan ook mogelijk toe dat de Kinder- en Jeugdpsycholoog, ondanks specifieke deskundigheid m.b.t. kinderen en jeugdigen EN de vereiste SKJ registratie, niet langer door gemeenten wordt gefinancierd. Daarmee wordt jeugdigen en hun ouders passende zorg en expertise onthouden.

Daarbij ontstaat bovendien de vreemde situatie dat de Kinder- en Jeugdpsycholoog op Europees niveau als basisberoep erkend is (kwalificerend voor registratie als European Psychologist), maar in Nederland dit beroep - vooral maar niet alleen voor 18+ - nauwelijks meer kan uitoefenen.

Naast bovengenoemd - belangrijkste - bezwaar is in mijn ogen opname van alleen de OG, zonder gelijktijdige opname van de Kinder- en Jeugdpsycholoog, onacceptabel om de volgende redenen:

---

¹ Waar in deze reactie gesproken wordt van de Kinder- en Jeugdpsycholoog wordt de postmaster opgeleide Kinder- en Jeugdpsycholoog NIP/SKJ bedoeld.

1. Het leidt tot onacceptabele ongelijkheid tussen gelijkwaardige EN vergelijkbare beroepen.
2. Opname van de Kinder- en Jeugdpsycholoog in de wet BIG is van belang voor doelmatige en kosteneffectieve hulp.
3. De toegankelijkheid van ontwikkelingspsychologische expertise van Kinder- en Jeugdpsychologen komt in gevaar, zowel voor cliënten onder als boven de 18 jaar.
4. Kwaliteitsborging moet voor deze doelgroep eenduidig geregeld zijn. Cliënten mogen niet de dupe worden van schotten tussen stelsels en beroepen.
5. De toekomst van het vakgebied Ontwikkelingspsychologie mag niet in gevaar komen.

Ter toelichting:

Ad 1) Gelijke behandeling

Het is noch in het belang van cliënten noch in het belang van een kwalitatief goede hulpverlening dat naast de bestaande schotten in regelgeving tussen 18- en 18+ een extra schot wordt gecreëerd tussen de beroepen Kinder- en Jeugdpsycholoog en OG. Dit leidt tot een niet te verantwoorden ongelijkheid tussen gelijkwaardige beroepsbeoefenaren. Wanneer de wet BIG wordt uitgebreid met het beroep OG, dan moet dit (gelijktijdig) ook voor de Kinder- en Jeugdpsycholoog gelden. In het werkveld volgen orthopedagogen en Kinder- en Jeugdpsychologen die een modulair opleidingstraject volgen niet alleen gemeenschappelijk merendeels de zelfde opleidingsvakken (sorterend onder een gezamenlijke NIP/NVO accreditatiecommissie!), maar ze verrichten ook grotendeels dezelfde werkzaamheden, soms bij dezelfde werkgever onder dezelfde functieomschrijving.

Eenzijdige opname van de OG als basisberoep zou er in de praktijk toe kunnen leiden dat binnen 1 instelling een deel van de medewerkers (de orthopedagoog-generalisten) WEL een BIG registratie zouden krijgen en de collega Kinder- en Jeugdpsychologen, die dezelfde taken verrichten, niet. Vanwege de BIG-eis voor 18+ zullen werkgevers (met name waar de cliëntenpopulatie zowel 18- als (jong)volwassenen omvat) in de toekomst dan ook mogelijk minder geneigd zijn om Kinder- en Jeugdpsychologen aan te nemen. Op dit moment levert dit mogelijke toekomstbeeld al erg veel onrust op in het veld, zowel bij collega's als bij psychologen in postmaster-opleidingstrajecten.

Ad 2, 3 en 4) Belang opname Kinder- en Jeugdpsycholoog in de wet BIG

De inzet van Kinder- en Jeugdpsychologen binnen het zorgstelsel (18+) leidt tot doelmatige, kosteneffectieve en gepaste zorg; dat levert winst op voor kinderen, jongeren en ouders, maar ook voor de maatschappij.

Recente onderzoeken en beleidsadviezen geven steeds vaker aan dat juist ook voor de groep jong volwassenen een ontwikkelingsgerichte benadering nog noodzakelijk is, en dat deze groep nog specifieke ondersteuning vereist.

Verankering van het beroep in de wet BIG is noodzakelijk om deze expertise van Kinder- en Jeugdpsychologen ook voor deze groep cliënten toegankelijk en bekostigd te houden, over schotten en domeinen heen. Continuïteit van hulp aan jongeren, jongvolwassenen, en volwassenen in een afhankelijkheidsrelatie is van groot belang.

De ontwikkelingspsychologische expertise van Kinder- en Jeugdpsychologen die werkzaam zijn met de doelgroep 18+ moet goed en eenduidig geborgd worden. Die eenduidigheid is extra belangrijk voor cliënten; kinderen, (jong) volwassen en ouders mogen nooit de dupe worden van schotten tussen stelsels en verschillen in regels rond bekostiging.

Het niet tegelijkertijd opnemen van de Kinder- en Jeugdpsycholoog in de wet BIG kan leiden tot het onthouden van specifieke expertise aan zeer kwetsbare cliënten.

Ad 5) Belang voor het vakgebied Ontwikkelingspsychologie

De wetenschap van de ontwikkelingspsychologie biedt veelal de kaders en de empirische basis voor veel orthopedagogisch onderzoek en behandelingen door orthopedagogen. Zo is het merendeel van de universitair medewerkers in de orthopedagogiek als (ontwikkelings-)psycholoog opgeleid, en

bestaat de evidence base waaruit psychologen en (ortho)pedagogen putten grotendeels uit door psychologen ontwikkelde en getoetste interventies (zie NJI/RIVM databank effectieve interventies). Het zou dan ook heel vreemd zijn als juist alleen de Orthopedagoog-Generalist als apart beroep zou worden opgenomen in de wet BIG.

De omschrijving van de Orthopedagoog-Generalist, zoals in dit wetsvoorstel omschreven, geldt namelijk onverkort voor de Kinder- en Jeugdpsycholoog: vragen omtrent 'stoornissen en beperkingen in leren, ontwikkeling en gedrag die voortkomen uit aanleg en omgevingsfactoren', 'ten aanzien van kwetsbare personen in een afhankelijkheidsrelatie'.

Goede, ontwikkelingsgerichte zorg vraagt ALTIJD zowel aandacht voor persoonsfactoren als voor factoren uit de omgeving. Juist een Kinder- en Jeugdpsycholoog zal dus altijd bij de hulpverlening OOK de relevante betrokkenen betrekken. Toevoeging daarbij is dat de Kinder- en Jeugdpsycholoog daarbij altijd evidence-informed zal werken, vanuit een ontwikkelingsgericht perspectief, en de cliënt en zijn ontwikkelings- en opvoedingsbehoeften daarbij centraal stelt.

Door deze beschrijving van het beroep van Orthopedagoog-Generalist in de wet op te nemen, wordt feitelijk de Kinder- en Jeugdpsycholoog mede omschreven...

Indien de aanvraag voor opname van Kinder- en Jeugdpsycholoog door de wetgever alsnog in een later stadium behandeld zou worden, dan vraag ik mij af hoe dit beroep dan nog als onderscheidend kan worden omschreven...

Een bijkomend, en niet onbelangrijk, gevolg van eenzijdige opname van de Orthopedagoog-Generalist heeft betrekking op het vakgebied Ontwikkelingspsychologie.

Een ongelijkwaardigheid in instroommogelijkheden naar postmastertrajecten tussen studenten (ontwikkelings-)psychologie en pedagogiek dreigt. Immers: orthopedagogen kunnen - naar het zich laat aanzien - dan zowel in de opleiding tot gezondheidszorgpsycholoog als in de opleiding tot Orthopedagoog-Generalist instromen, beide leidend tot een BIG registratie, en daarmee tot werkgelegenheid.

Dit kan in de toekomst tot gevolg hebben dat het aantal psychologiestudenten de komende jaren afneemt, en dat het budget dat voor de 'opleiding en wetenschap' van de ontwikkelingspsychologie beschikbaar wordt gesteld (wat immers gebaseerd is op studentenaantallen) terugloopt. Dat zou een zeer onwenselijk verlies aan wetenschappelijke expertise kunnen betekenen voor een vakgebied (Nederlandse ontwikkelingspsychologie) wat internationaal heel hoog aangeschreven staat.

Terugloop van studenten ontwikkelingspsychologie leidt tevens tot afname van deze ontwikkelingspsychologische deskundigheid in de hulpverlening aan zowel jeugd als volwassenen. Hierbij is het van belang zich te realiseren dat de masteropleidingen ook de basis vormen voor de toegang tot de BIG opleiding tot gezondheidszorgpsycholoog. Afname van zowel omvang als kwaliteit van opleidingen en onderzoek op het gebied van de ontwikkelingspsychologie heeft dus direct consequenties voor (het niveau van) de instroom in deze postmasteropleidingen.

Eerder (in 2014 en 2016) zijn door de Hoogleraren Ontwikkelingspsychologie van de Nederlandse Universiteiten signalen afgegeven richting VWS over de gevolgen die eenzijdige opname van de OG in de wet BIG kan hebben voor het vakgebied Ontwikkelingspsychologie.

Tot slot heeft eenzijdige opname van het beroep van Orthopedagoog-Generalist (evenals overigens de opname van OG EN KJ) ook gevolgen voor de 'erkenning' van het Kwaliteitsregister Jeugd in de praktijk. Dit register valt, evenals de BIG-registers, onder de verantwoordelijkheid van het Ministerie van VWS.

Gemeenten zullen steeds vaker uit 'continuïteits-' en efficiëntie-overwegingen kiezen voor het contracteren van BIG geregistreerde hulpverleners. Daarmee verliest het Kwaliteitsregister Jeugd- wat juist met zoveel zorg en overtuiging en in samenwerking met verschillende veldpartijen tot stand is gebracht - aan betekenis.

Immers, een postmaster SKJ registratie betekent dan weliswaar naar de letter van de wet dat een professional bekwaam en deskundig wordt geacht, maar zal in de praktijk een verslechterde positie op de arbeidsmarkt betekenen, zeker daar waar de leeftijds- en stelselgrens van 18 dichterbij komt.

In de kern wil ik u daarom verzoeken om alsnog te kiezen voor een erkenning van een postmaster SKJ registratie (met deskundigheid voor het terrein waarop je werkzaam bent) in het 18+ domein. Ingeval toch gekozen wordt voor een leidende BIG registratie voor de volwassenenzorg (18+), dan is opname van de Orthopedagoog-Generalist als basisberoep ALLEEN acceptabel als gelijktijdig ook de Kinder- en Jeugdpsycholoog als basisberoep wordt opgenomen.

Uiteraard ben ik altijd bereid bovenstaande nader toe te lichten.
Met vriendelijke groet,
Hoogachtend,

Dr. Helen E. Bakker,
Kinder- & Jeugdpsycholoog Specialist NIP | Geregistreerd European Psychologist |
Gezondheidszorgpsycholoog,

Universitair Hoofddocent | Coördinator Master Kinder-& Jeugdpsychologie |
Hoofdopleider Postmaster Schoolpsycholoog RINO Amsterdam/RCSW Nijmegen | Member Board of
Educational Affairs, European Federation of Psychologists' Associations (EFPA)|
Universiteit Utrecht | Heidelberglaan 1 | H2.31 | 3584 CS Utrecht | 030-2533666 | h.bakker@uu.nl